

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve za „Ljudski Glas“ in K. D. Z. je frankirati in naslavljati: Ljubljana, poštni predal 168. — Tajništvo K. D. Z. se pa nahaja v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

Za ljudsko občino!

1. Kako so nas drli?

Dosedanje naše občine nikakor niso bile to, kar bi po svoji naravi biti morale, namreč družabne organizacije vseh občinarjev, ki bi upravljale vse skupne zadeve vseh občinarjev ter branile in varovale koristi in pravice. Revez doslej v naših občinah ni dobil skoro nobene zaščite, če so mu to občinski mogotci tu in tam vendarle naklonili, je bila to le neka miloščina.

To je tudi popolnoma umevno, če pomislimo, da v občini doslej ni prišlo do besede ljudstvo, ampak le bogati trgovci, krčmarji, gruntarji in škrici. Dosedanji občinski volivni red je bil skrpučan tako, da je bil v obraz vsakemu demokratičnemu naziranju. Kakor znano, se je volil doslej občinski odbor iz treh razredov. Če je bilo v občini n. pr. 500 volivcev, je volilo v prvem razredu v najboljšem slučaju kakih 50 gospodov in najboljše gruntarjev, v drugem razredu kakih 100 bogatih posestnikov, trgovcev, gostilničarjev in podobnih, v tretjem razredu pa ostalih 350 davkoplačevalcev. Med davkoplačevalce so pa prištevali seveda le one, ki plačujejo direktne davke, na indirektno davke, ki so v mnogih slučajih še občutnejši nego direktni, se pa ni oziral nihče. Tako je bila ogromna večina ljudstva sploh brez vsake volivne pravice za občino in zato seveda tudi brez vsake-

ga vpliva na gospodarstvo z občinskim imetjem.

Nailepše je bilo pa to, da je volil vsak razred enako veliko število občinskih odbornikov. Petdeset najboljše mogotcev je imelo tedaj enako število občinskih odbornikov, kakor 350 baitarijev in malih kmetov. Stoinpetdeset bogatih je imelo pa še enkrat toliko zastopnikov, kakor 350 ostalih davkoplačevalcev.

Tako se je torej volilo občinske odbore doslej, zato se ne moremo in ne smemo čuditi, če se je tudi temu primerno gospodarilo z občinskim imetjem. Bogati gruntarji, štacnarji in krčmarji so gospodarili tako, kakor je bilo njim v prid, za potrebe revnega ljudstva se ni zmenil nihče. Župan se ni smatral za zastopnika in varuha vseh občinarjev, ampak za zastopnika onih, ki so ga izvolili, to je za zastopnika peščice najboljše občinskih mogotcev.

Ali je bilo to revnemu in delavnemu ljudstvu v prid? Kdor je nekoliko pozna raloge, ki bi jih morala občina po veljavnih zakonih izpolnjevati, bo moral reči, da ne. Te razmere so bile ljudstvu v strašno škodo, ker je bilo okradeno in ostnarieno za nešteto pravic.

Zlasti močno in hudo se je pokazalo to med vojno. Po državnih in deželnih postavah so občine dolžne skrbeti za blagor vseh svojih občinarjev, dolžne so nadzirati cene živil, voditi zdravstveno na-

zorstvo, skrbeti za občinske reveže, snovati dobrodnele zavode itd. A kaj so storile? Ničesar, niti tega ne, kar jim je bilo po postavah naravnost zapovedano in ukazano.

Kako je bilo po deželi? Tu je bila občinska uprava večidel v rokah bogatih klerikalnih gruntarjev. Njihova edina skrb je bila, da so oproščali od vojaške službe sime bogatih klerikalnih gruntarjev, za revnega baitarja, ki je imel kopico stradajočih otrok, se ni zmenil nihče, on je gnil zapuščen in pozablien v strelskih jarkih. Dalje je bila njihova glavna skrb, da so obvarovali bogate gruntarje pred rekvizicijami, zato so pa izvlekli malemu kmetu zadnji rep iz hleva. Podpisavali so pridno vojna posojila, katera sedaj seveda ne bodo pokrili iz lastnih obogatelih žepov, ampak jih bo morali doravnati revno ljudstvo.

Vsak ve dalje, kako so pri nas skrbele občine za občinske reveže. Štrideset let ali na še več je varal hlapec ali dekla pri klerikalnem gruntarju, ko je postal nesposoben za delo in so ga spodili od hiše, je moral beračiti od praga do praga, dokler ni poginil v kakem hlevu ali pa na cesti. Enako je bilo z revnimi vdovami in sirotami. In občine so bile po postavi dolžne skrbeti za občinske reveže.

Znano je dalje, kako so gospodarili klerikalni občinski mogotci z aprovizacijami. Bogatini so dobivali po znižani ceni

LISTEK.

Alb. Lajovic:

Knjige, časopisi in čitanje.

(Dalje.)

Javno mnenje pa, s katerim moramo biti dandanes v vednem stiku, najdemo predvsem v časopisih. Časopisi so postali najboljše resonančna deska vseh glasov govorenih v javnosti, da v resnici popolnoma naslikalo takozvano »javno mnenje«. Čim bolj se v državi uveljavlja demokratičnost, tim večji pomen zadobiva časopisje. Pred par leti smo še v resnici čitali časopise za zabavo, danes pa je čitanje časopisov ne samo dolžnost vsakega občana, temveč tudi njegova korist. Razume pa se zopet samo ob sebi, da ne smemo vsega, kar nam pripoveduje javno mnenje, slepo verovati, raditega moramo tudi novine-časopise čitati kritično, to se pravi, da ne smemo vsega za resnico imeti, kar trde, da ne smemo vsega odobravati kar hvalijo, temveč moramo vedno

misлити na to, da je tudi v najugodnejšem slučaju gotov odstotek, ki ga moramo odšteti, če hočemo dognati, kar je pravičnega in resničnega. Višina odstotka pa je od slučaja do slučaja drugačna, sedaj večja, včasih zopet manjša, temu članku moramo odšteti 90%, onemu samo 1%; nikakor ni mogoče postaviti pravilo, ker so same izleme in zato je dandanes čitanje časopisov, pravilno čitanje namreč, prav tako velika umetnost, kakor je umetnost pisati in urejevati dober časopis. Ali eno pa je gotovo: časopisov se tako dolgo ne naučimo čitati pravilno in črpati iz njih koristno, dokler nismo vsaj malo pogledali v delavnico, kjer se novine delajo. Zakaj s tem spoznamo ne samo način, kako pride v časopise to, kar je dobro in pravično, temveč tudi oni odstotek, ki ga mora izkušen in več bralec odšteti.

V naslednjem bočem malo pogledati preko meje naše države, omeniti hočem par časnikov zapadnih držav, predvsem Francije in Angleške. Pred vojsko bi skoro na prste sešteli vse naše inteligente, ki so se zanimali za inozemske časopise, ki so po-

znali način inozemskega časnikarstva, saj smo imeli komaj par ljudi, ki so študirali v tujini, predvsem v Parizu, Londonu in Ameriki. Oni redki pa, ki so doma vzeli tuj časnik v roke, pa so si napravili vsakokrat sliko resničnega življenja, ki se zicali v vsaki številki velikega lista. Ves čas svetovne vojne in tudi pred njo ni bilo holiše, smo bili navezani na avstrijsko in nemško časopisje. Nemško in avstrijsko časopisje pa je daleč za takozvano veliko žurnalistiko kakor je navadna v Parizu in Londonu. Cela Avstrija in Nemčija zraven nista premogli lista, ki bi n. pr. prinašal razne novice ne samo v besedah, temveč tudi v podobah, kakor je to pariški »Martin« ali »Journal«. Obe centralni državi tudi nista imela lista, ki bi prinašal med tekstom ne samo slike vladarjev, ministr., temveč tudi slike groznih katastrof, zločincev, zveri itd. v onem dnevu, ko so se v resnici dogodile in bile imenitne, zato pa tudi niso bili časniki centralnih držav pravi in točni izraz javnega mnenja, s čimur pa se morejo donášati pariški in londonski listi. V tej smeri je zapadna žurnalistika

vsega dovoli, za reveža ni bilo nikdar ničesar v zalogi. Veliko je še vprašanje, kako so gospodarili ti ljudje tudi z denarjem in prihodnjim občinski odbori, če bodo res izvoljeni iz ljudstva samega, bodo imeli nalogo preiskati vsa ta gospodarstva in marsikateri pobožni klerikalni močujočnej bo še romal v zapore.

Tudi po mestih ni bilo mnogo bolje. Tu so gospodarili po večini liberalci, ki tudi nimašo prav nobenega srca za revno ljudstvo. Občine so dolžne skrbeti za zdrava stanovanja. Povsod delajo to, poglejte pa v naša mesta ali v večje industrijske kraje?! Živina bogate liberalne gospode ima lepše hleve, nego revno ljudstvo svoja stanovanja.

In tako dalje. Ne bomo naštevati vsega, a že iz povedanega bo vsakomur jasno, da so dosedani občinski odbori skrbeli le za sebe in za svojo bogato žlahto, revno ljudstvo jim je bila deveta briga. Na občinske stroške so bogati klerikalni in liberalni močotci, ljudstvo je pa trpelo, stradalo, plačevalo davke in hodilo k volakom.

Kaj naj ostane tako tudi v bodoče? Ne, stokrat ne. Dovolj dolgo je hlapčevalo ljudstvo klerikalni in liberalni gospodi, sedaj je prišel dan obračuna in odrešenja. Do besede mora priti sedaj revno ljudstvo samo, ker edino iz ljudstva samega more iziti tak občinski odbor, ki bo res tudi skrbel za ljudske koristi.

Ne maramo več ne klerikalne občine in ne liberalne občine, ampak zahtevamo ljudsko občino!

Kakšna pa naj bo ta občina?

2. Kakšno občino zahtevamo?

Rekli smo že, da nočemo več ne liberalne in ne klerikalne občine, preveč žalostne izkušnje imamo z njimi.

Kakšno občino pa tedaj zahtevamo?

Odgovor je kratek: **zahtevamo ljudsko občino!** Zahtevamo tako občino, kjer bo imelo res vso besedo ljudstvo samo, kjer bo res ljudstvo odločevalo v občinskem gospodarstvu, tako občino, ki se bo zavedala svojih dolžnosti do ljudstva. V bodoči občini ne sme več gospodariti in vladati le par klerikalnih ali pa liberalnih magnatov, ki niso imeli nobenega srca za revno ljudstvo, ampak so delali izključno le v svoj prid in v prid svoje bogate žlahte.

Kakšna pa je ljudska občina?

Prvč mora biti **demokratična**, to se pravi, pri občinskem gospodarstvu mora sodelovati vse ljudstvo, brez izjeme. Za

mного prožnejša, kakor pri nas. Glavni dnevni dogodki niso potisnjeni tam na zadnjo stran časopisa kakor pri nas do večera, temveč jih razvrščajo po veljavi in važnosti na različna mesta prvih strani. Novice tam mnogo bolj uvažujejo, kot pri naši zapadni žurnalistiki streme, da postavijo najvažnejši dogodek dneva na najboljše mesto v listu — važnost dogodka pa merijo ne toliko po resnični ceni, kakor po zanimivosti in intenzivnosti velike novice, po vplivu, ki ga naredi novica na čitatelja in njegovo pozornost in niasi je cela zadeva za občino politično situacijo in splošen napredek naroda tudi popolnoma brez veljave. Pri zapadnih žurnalistih nimašo politične vesti monopol na prvi strani časopisa, kakor je to pri nas navada. Na prvo stran tiskajo to, kar ima čitateli, ki mu je list namenjen, najraje, s tem je čitateli zadovoljen in imetnik lista seveda tudi. O tem načinu uspešnega časnikarjenja se skoro preričamo, ko bo na svetu zopet novon mir in red. (Dalje prih.)

nami so časi, da bi še dalje trpeli, da bi odločevala o usodi vse občine le peščica najbogatejših. Če mora izpolnjevati vse ljudstvo različne državljanske dolžnosti (hoditi k volakom, plačevati direktne ter indirektno davke itd.), mora priti vse to ljudstvo tudi do besede pri javni upravi, zlasti pri občinski upravi.

Da izboljšujemo tako demokratično občino, mora predvsem izginiti dosedani, nad vse krivični **volivni red**, ki je dal vso oblast v roke par ducatom bogatašev, za tisoče revnega delavnega ljudstva se pa ni zmenil. Zahtevamo, da se vpelje tak volivni red, po katerem bo lahko volil in bo lahko izvoljen vsak polnoletni občinar, brez ozira na spol, z drugimi besedami, mi zahtevamo, da se vpelje za občino **splošna, enaka, tajna in direktna volivna pravica po proporcionalnem sistemu za oba spola**.

Voliti naj sme vsak občinar, ki biva vsaj 3 mesece stalno v občini, ne pa tako, kakor je določeno v novem volivnem redu, da mora namreč volivec bivati stalno v občini vsaj eno leto, kar je naperjeno ravno proti revnemu ljudstvu, ki najbolj potrebuje zaščite v občini. Po tej določbi bodo pa prišli ob volivno pravico do malega vsi posli in delavci.

Če se izvede te naše zahteve, bo volilo v resnici lahko vse ljudstvo in bo s tem sodelovalo pri občinskem gospodarstvu, na drugi strani bodo pa lahko tudi izvoljeni zastopniki iz vseh plasti ljudstva, saj posli, dninari, delavci, batarji, mali obrtniki in mali kmetje še stokrat bolj potrebujejo svojih lastnih zastopnikov v občinskem zastopu, nego vsak drug sloj.

Šele tedaj, če res pridejo lahko v občinski zastop zastopniki iz vseh plasti občinarjev in je volivni red urejen tako, da je zavarovana tudi manjšina (proporcionalni sistem!), lahko rečemo, da sodelujejo pri občinskem gospodarstvu vse ljudstvo, lahko rečemo, da je občina — demokratična.

To pa še ni vse.

Da bo občina res ljudska, ne sme biti samo demokratična, ampak tudi **socialna**. Kaj se to pravi?

Tudi odgovor na to vprašanje je kratek: zavedati se mora svojih **socialnih nalog** in izpolnjevati jih mora.

Že v prvem poglavju smo rekli, da je naloga občine braniti skupne koristi občinarjev, skrbeti za skupne potrebe in pomagati vsem občinarjem v stiski in nadlogi. Dosedaj občine niso delale tega. V občinskih odborih so odločevali sami klerikalni in liberalni močotci, ki niso potrebovali občinske pomoči. Pomagali so si lahko sami s svojim bogastvom, zato se občina tudi ni prav nič brigala za velike socialne naloge, ki jih je po postavi dolžna izvršiti.

To se bo izvršilo šele tedaj, če bo prišlo do besede v občinskih odborih tudi revno ljudstvo, ki ima pravico do občinske podpore, ki lahko zahteva, da občina vrši svoje socialno delo, saj je ravno revež, ki si ne more sam pomagati, najbolj potreben občinske podpore. Iz tega sledi popolnoma jasno, da bi moralo ravno revno ljudstvo napeti vse sile, da dobi občinsko gospodarstvo v roke.

Socialne naloge občine obstoje predvsem v tem, da skrbi za zdrava in človeška stanovanja svojih občinarjev, da skrbi revnim občinarjem v potrebi za brezplačno zdravniško pomoč, da skrbi za občinske vdove, sirote in ubožce. Občina tudi drugače lahko silno veliko dobrega stori za revno ljudstvo. Ona lahko ustanavlja obče koristne naprave, n. pr. vodovode, ceste, lastne aprovizacije, pekarnice, mes-

nice, zida stanovanjske hiše, podpira zadružništvo itd. Vse to imenujemo — socialno delo občine.

Važno je tudi sodelovanje revnega ljudstva pri določevanju davkov, da se obdačijo predvsem oni, ki lahko plačajo, ne pa reveži.

Vse te naloge vršijo občine po drugih naprednih državah že davno in naša stranka, ki se res bori za ljudske pravice, hoče, da jih vršijo tudi pri nas, ker le tedaj bo imelo ljudstvo od občine res kake koristi.

Če torej hočemo odgovoriti na vprašanje: Kakšno občino zahtevamo? je odgovor prav kratek: zahtevamo, da je občina demokratična in socialna, ker le tedaj bo lahko vršila one velike naloge, ki bi jih vršiti morala.

Z drugimi besedami bi lahko rekli: **Zahtevamo socialno - demokratično občino!**

Prekrižani računi.

Vedno smo zaupali v trezno mišljenje in zdrav razum našega zavednega revnega delavnega ljudstva in nikdar se nismo še zmotili.

Kakor vsem znano, je preživela naša stranka v preteklih mesecih hudo krizo. Ker je po prevratu ljudstvo kar drlo v našo stranko, je seveda popolnoma razumljivo, da so se pritekli v njo tudi nekateri posamezniki, ki v njo niso spadali, ker so zasledovali s tem le svoje sebične cilje. V njihovih srcih ni bilo ne socializma in ne demokratizma, ampak so videli pred seboj le en cilj, to je, postati so hoteli močotni generali.

Več kot jasno je, da tako zdrava in načelna ter krepko organizirana stranka, kakor je to naša, ni mogla dolgo orati z njimi pod eno streho. Začeli so se prepirati, katere smo pa vedno iznova skušali poravnati, ker smo dolgo upali in verovali v njihove čiste misli in poštene roke.

A ti ljudje, »levičarji« so se tedaj nazivali niso mirovali, zlasti, ker so dobivali najizdatnejšo podporo in potuho pri klerikalcih. Klerikalci so namreč dobri politiki. Mogočen razvoj naše stranke jim je dal vedno večji strah, zato jim ni preostajalo več drugega, nego da poizkušajo razbiti naše vrste. Vse njihovo pobožno in katoliško časopisje je začelo na najostudnejši način blatiti naše zasluge, v bojih za proletarske pravice osivele sodeluje in na vse pretege hvaliti takozvane »levičarje«, ali z drugimi besedami mlade, nezrele in nerazsodne ter neodgovorne mladeniče, ki so hoteli priti dotom naše stranke do veljave in do korit.

Stranka seveda kaj takega ni mogla in ni smela trpeti, zato so ti mladeniči šli in okoraženi po klerikalni denarni in moralni podpori ustanovili lastno »Delavsko socialistično stranko za Slovenijo.«

Bili so polni velikih obljub, niso se sramovali nobenega, še tako umazanega sredstva, zato ni čudno, če so v onih prvih tednih res preslenili in zapeliali precejšen del delavstva, zlasti mlaišega. Mi smo ostali mirni, nismo se razburjali, ker smo verovali v zdrav razum našega ljudstva. In nismo se zmotili.

Ti »levičarji«, ali kakor so se pozneje nazivali »komunisti« so šarili in razgrajali po naših krajih, izrabljali so bedo našega proletarijata in ga zapeliali v nepremišljena dejanja. Višek je tvorila železničarska stavka. Naši vrli železničarji so šli navdušeno, kakor en mož v boj za svoje svete pravice, a zaupali so žalibog tem mladim nerazsodnim, deloma tudi nedoštenim »komunističnim« voditeljem, zato so s svojo stavko strašno propadli. Enako

tudi nekatere druge vrste delavstva. Komunistični voditelji so jih v nalodločilnejših dnevih pustili na cedilu in večji del odnesli svojo grešno kožo, račune so moralni na plačevati ubogi, zapeliani reveži.

S tem je bil tudi tisti del proletariata, ki se je dal zapeljati od komunistov, izreznien. Proletariat je videl, da je le v slepi moč da se da doseči proletarske pravice le s pametno politikoj, da žene »komunistična« politika naše revno ljudstvo le v pogubo in nesrečo, zato je kakor en mož zamutil »komunistične« voditelje in se vrnil nazaj v našo socialno demokratično stranko, ki že 50 let tako uspešno vodi neizprosni boj za pravice in svobodo revnega slovenskega ljudstva.

Tista peščica komunističnih voditeljev je sicer začela zopet izdajati s klerikalnim denariem neki list. »Rdeči prapor« bo imenu, ponuja ga kak vsiljiv branilec našemu delavstvu, a ono ga dosledno vrača, ker noče ničesar več slišati o teh nesrečnih ljudeh, ki so naredili toliko škode našemu zavednemu revnemu ljudstvu.

Vse to nas pa ne sme plašiti. Vsaka stranka, ki postaja mogočna in velika, preživlja take krize. Le spomnite se na strahotno polomijo v klerikalni stranki leta 1918, ali na razsulo liberalne stranke. Mi smo krizo preboleli in rečemo lahko, tako dobro, kakor nismo nikdar pričakovali. Red med slovenskim zavednim proletariatom je zopet vzpostavljen. Močnejši smo nego kedaj popreje in zločeste nakane naših klerikalcev, ki so našli nekaj izgubljenih eksistenc, da bi pod krinko komunizma razbili naše vrste, so se strahotno izjalovile. Razne komunistične voditelje, kakor so dr. Lemež, Golouh, Petrič, Gustinčič i. dr. lahko sedaj pobe-rejo klerikalci v svoje vrste.

Sedaj smo zopet pripravljeni. Hvaležni smo le liberalni in klerikalni gospodi, da je tako dolgo odlašala z volitvami, da smo mi med tem zopet zbrali in na novo uredili naše vrste. Revno slovensko ljudstvo je danes zopet enotno zbrano pod rdečo in zmagovalno socialno demokratično zastavo, močnejše je in silnejše, nego kedaj popreje. Naivečja klerikalna bomba ki so jo vrgli v obliki »komunizma« med naše zavedno socialistično ljudstvo se je razblučila v nič, ni nam škodovala, obratno, naše vrste je še bolj strnila, nezavednim in nerazsodnim je odprla oči, da so se še krepkeje obrteli naše socialno demokratične stranke.

Zadela bo pa ta »komunistična« bomba, ki so jo klerikalci namenili naši stranki strašno nie same. Ob volitvah bo zadela ta zahrbtna stranka na mogočno našo strnieno silo in tedaj — gorje ji.

Sedaj zopet lahko brezskrbno zakličemo:

Ven z volitvami!

V boji s klerikalci!

Živela zmaga enotnega socialno demokratičnega delavnega ljudstva!

Izšla je

Propagandna knjižnica Kmeto delavske zveze.

I. zvezek.

Kaj hoče

»Kmeto delavska zveza«?

Priredil: Jurij Skopec.

II. izdaja

ki je močno izpopolnjena in preurejena. Obsega: 1. Ie vkup. le vkup. uboga zrnajna!; 2. Kaj hoče KDZ?; 3. Osrednja KDZ.; 4. Okrožna KDZ.; 5. Krajevne organizacije KDZ.; 6. Gospodarsko delo

KDZ.: 7. Kako ustanovimo in vodimo KDZ.?

V brošurici so priložena vsa pravila in navodila za delovanje KDZ., naš program in vse, kar mora vedeti vsak naš član o KDZ.

Imeti jo mora zato vsak član in vsi odbori naj jo skupno naroče v čim največ izvodih.

Cena 2 kroni.

Kdor naroči in plača takoj 10 izvodov, dobi enega povrhu.

Posamezne izvode razpošiljamo le izjemoma.

Dopisi.

Rogaška Slatina.

Pri nas in v Rogatcu se je vršil preteklo nedeljo (4. t. m.) prav lep shod, na katerem je poročal sodrug Prepeluh iz Ljubljane. Ljudstvo je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem govornika in ustanovili smo tudi Krajevno organizacijo K. D. Z., v kateri se bo združilo vse revno ljudstvo.

Iz Bizeliskega

nam poročajo o krasnem shodu, na katerem se je osnovala podružnica K. D. Z. Daljši dopis nam je obliubljen.

Ljubno v Sav. dol.

Naša podružnica K. D. Z. najlepše deluje, kar nikakor ne da spati nekaterim našim magnatom. Zlasti se razburja neki F. K., ki je velik »invalid«. Če ne bo miroval, mu posvetimo drugič prav gorko.

Meščanska šola v Trziču se razširi s šol. letom 1920./21. v dvorazredno. V prva razreda se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili s povolinim uspehom 5. šolsko leto. Po celem Gorenjskem se za meščansko šolo v Trziču živo zanimajo in povprašujejo po dijaških stanovanjih, ki se v Trziču prav lahko dobe z dobro, domačo hrano in, kar je glavno, po primer-nih cenah. Vsem, ki nameravajo dati svoje sinove in hčere v Trzič, pa so radi stanovanja v zadregi, bo ravnateljstvo rado pomagalo in preskrbelo primerna stanovanja. Osebno zapisovanje v I. in II. razred se vrši v četrtek dne 15. julija od 9.—12. in 14. septembra 1920 od 9.—12. Pismene-nju priglasu pa naj se priloži izpričevalo in domovinski list. Pripomniti je še, da se na šoli uči poleg obveznih predmetov ne-obvezno nemščina, gosli in klavir. Pouk v neobveznih predmetih je brezplačen.

Iz Kmeto delavske zveze.

Fran Eriavec: Za staro pravdo. V zalogi je še nekaj izvodov te krasne, zelo poljudno pisane knjige, ki bi jo moral imeti na svoji mizi vsak naš član. Kdor jo še nima, naj jo takoj naroči. Nekaterim nanovo ustanovljenim podružnicam jo bomo poslali v več izvodih sami in prosimo, da jo razpredajo med ljudstvo. Cena je le 6 K za izvod.

Pravila podružnic K. D. Z. so veljavna in jih začnemo razpošiljati te dni vsem podružnicam. Vse podružnice naj potem nemudoma sestavijo dopis na okrajno glavarstvo, kakor je priobčen na str. 24. brošurice »Kaj hoče K. D. Z.«, priložilo naj temu dopisu pravila v 5 izvodih in odpošleto to okrajnim glavarstvom. S tem bo vsa zadeva rešena in če bi delal odslej še kak orožnik, župan, ali pa kak uradnik naimaniše sitnosti, naj se javi to takoj

osrednjemu tajništvu. Mi nismo nobena zarotniška banda, ampak društvo, ki se bori na podlagi veljavnih pravil za pravice ljudstva, zato se ne sme skriviti nobenemu niti las na glavi.

Osrednje tajništvo K. D. Z.

Vse zaupnike iz otuiskega okraja, ki se zanimajo za »Kmeto del. zvezo« in jim je na tem, da bi se ista razširila tudi po tem okraju vabimo v nedeljo, dne 25. julija 1920 ob 9. uri dopoldne na važen zapniški sestanek v Ptui v prostorih strokovnih organizacij v Prešernovi ulici št. 27 I., da se porazgovorimo, kako naj se začne z organizacijskim delom v tem okraju.

Pridite vsi, ki vam je na tem, da se K. D. Z. razširi med ljudstvom in prepreči vsako izkoriščanje kmeto - delavnega ljudstva po kapitalističnih in meščanskih strankah.

Osrednje tajništvo.

Po svetu.

Mirovna konferenca.

se je kakor znano, polagoma kar sama razlezla in je sedaj sploh ni več. Od časa do časa se še shajajo vodilni ministri posameznih ententnih držav in »rešujejo« vprašanja, ki so ostala še nerešena. Sedež teh sej prenašajo, kakor mačka mlade. Sedaj so se sešli v belgijskem mestu Spa, kjer se razgovarjajo o izvršitvi mirovne pogodbe z Nemčijo. Določili bodo natančno vsoto vojne odškodnine, določili bodo število nemške armade i. t. d. Med drugimi bo prišlo baie na vrsto tudi

turško vprašanje.

s katerim imajo pa velik križ, ker se Turki ne mislijo kar meni nič, tebi nič udati. Po vseh krajih nekdanjega turškega cesarstva, ki jih imajo sedaj zasedene ententne čete, se vrše veliki upori, kar močno skrbi entento zlasti še zato, ker živi tudi v ententnih kolonijah na milione mohamedancev in se zelo boje, da se ne bi zaneslo to uporniško gibanje tudi med mohamedance ententnih kolonij. Po kostani v ogenj so poslali sedaj

Grke.

ki so začeli proti Turkom v Mali Aziji pravo vojno in so jih na par krajih tudi že pošteno nabili. Kako se ho vse končalo, je seveda še težko reči. Res, kedaj bomo ipneli še resničen mir. Komaj se konča ena

voina.

že izbruhne druga. Vojska med Poljaki in Rusi je namreč skoro končana in sicer s popolnim porazom Poljakov. Rusi so prodrlj daleč na Poljsko in Poljaki, ki so se tako lahkomišelnost spustili v boj, beračijo sedaj

za mir.

vendar se pa polsko-ruska mirovna pogajanja še niso pričela. Mir je sedaj tudi v

Albaniji

kter so bili Lahji strašno tepeni. 7.000 Albancev je vrglo iz Albanije vso »zmagovalno« laško armado. Zato pa postajajo Lahji tem nesramnejši v našem zasedenem Primorju, kjer strašno preganjajo naš narod. Vsak dan beremo o novih nasilstvih, a ententa se za vse to ne zmenj, enako tudi ne naša klerikalna vlada. Tudi

Rumunija

se baie pripravila na vojno proti ruskim boljševikom.

Gospodarsko delo K. D. Z.

Gospodarskim odborom vseh krajevnih organizacij »Kmeto delavske zve-

ze« naznačimo, da ima »Sloga« točasno v zalogi naslednje stvari:

Cimet cel kg 90 K, cikorija kolinska pol kg K; en četrt kg K eno šestinko kg K; cvebe K 44; čaj Sou-chong K 114; češplje K 21.50; kava Santos la K 60; kava Rio la K 56; milo Marseille belo K 36; milo rumeno la K 40; olje Sova najfineje K 65; poper cel K 66; piment cel K 50; paradizniki v dozah po 1 kg in 2 in pol kg K 28; rozine la K 60; fige v vencih K 24; sveče stear. K 55; škrob rižev pp K 47.50; Testenine la K 19; testenine Ila K 14; Žbičke cele K 180; rum 35-36 odstotni 1 l K 39; slivovka 35-36 odstotna K 39; vžigalice 3-4 škt. K —.74; krema za čevlje črna velika duc. K 48; krema za čevlje rum. velika duc. K 49.50; krema za čevlje črna mala duc K 37; plavilo v steklenicah duc. K 40.

Vsi gospodarski odbori se pozivajo, da proizvedo pri svojih članih, katere stvari in v kaki množini bi člani radi imeli in da naznačijo to takoj potem osrednjega tajništva KDZ, (Ljubljana poštni predal št. 168), naši »Slogi«, ki bo potem sama pismeno stopila v stik z dotičnim gospodarskim odborom ter mu naznanila cene in vse drugo.

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti kakor baržun mehko kožo? Hočete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Občudovani bode! Zavidani! 1 lonček 9 K, No. III močnejše vrste 12 K. K temu Fellerjevo najfinejše lilljno: mlečno milo 16 K. ::

Hočete imeti lepe, zdrave lase?

Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prhaj, prerano osivenje! Zabranj plešo! 1 lonček 9 K, No. III 12 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Sampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 50 v. in 3 K. ::

Mučijo Vas kurja očesa?

Fellerjev pravi turistski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih oces več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala škatljica 4 K., velika škatljica 6 K. ::

Želite še kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda). 1 škatlja 7 K.

Fellerjev usipalni prašek proti potenju. 1 škatlja 6 K. Fellerjev mentolni črtnik zoper glavno- in zobobol. 1 škatljica 4 K.

Fellerjev Elza fluid. 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 36 K.

Najboljši parum z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatlja 11 K.

Močna Francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. .Omot in poštnina posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER, Ijekarnar
Stubica Donja
Elza trg Nr. 334 (Hrvatska).

Pripominjamo, da morejo naročevati to blago le one podružnice, ki so obračunale osred. tajništvu za pretekli mesec redno svoje prispevke in le za one člane, ki so plačali prispevke.

Vsi gospodarski odbori se obenem pozivajo, da sporoče potem srednjega tajništva »Slogi« tudi pridelke, ki jih ti žele člani prodati (krompir, žito, fižol, vino itd.)

Osrednje tajništvo KDZ

▣ Iz naše države. ▣

Belgrajska vlada se krha. to postaja vedno bolj očitno. Zahrbna, hinavska in nepoštena politika klerikalcev, ki jih vodi dr. Korošec, onemogočuje vsako pošteno delo. Pri nas res ne bo preje miru, da se bo to gnusno stranko popolnoma ubilo.

Parlament zopet zboruje. Sedaj je sprejel v prvem branju volivni zakon, približno tako, kot ga je predložila vlada. Ženska volivna pravica je šla po zaslugi naših klerikalcev po vodi. Sedaj bodo začeli obravnavati mirovne pogodbe, ki so jih sklenili v Parizu. Naša stranka se iz protesta proti tem krivičnim pogodbam ne bo udeležila razprav.

Ljubljanska vlada, ki sestoji iz samih najzagrizenejših klerikalcev se še vedno noče pokoriti ljudski volji in odstopiti. Kaj čaka, da jo bo ljudstvo spodilo?

Vinitev ujetnikov iz Sibirije. Čez kakih 10 dni se vrne iz Sibirije več Slovencev, ki se sedaj nahajajo že v Splitu, iz Vladivostoka so se odpeljali meseca maja. **Hrvatov in Slovencev je 1000 mož.**

Gospodarske vesti.

Znižane carine. Carina na izvoz fižola se je znižala od 100 na 20 dinarjev za 100 kg. carina na mast od 10 dinarjev na 3 dinarje za kilogram. carina za solieno slanino in šunko od 5 dinarjev na 3 dinarje za kilogram.

Dinar je prekosil liro. Na borzi v Beogradu se je dne 1. t. m. dobilo 100 lir za 95 dinarjev.

Vrednost tujege denarja. Na zagrebški borzi je imel 5. julija tui denar sledečo vrednost: 1 dolar 60 kron. 100 avstrijskih kron 45 jugoslovanskih kron. 100 nemških mark 189 K. 100 rumunskih lejev 170 kron. 100 italijanskih lir 410 K. 100 bolgarskih levov 150 K. 100 čehoslovanskih kron 160. 100 švicarskih frankov 1230 K.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj kako tu ublažujejo bolečine in utrujajo telo masaže s Fellerjevim prvim Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 36 kron.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepujoče sredstvo? Poslužite se je Fellerjevih pravih Elza-kroglic; 6 škatljic 18 kron. Omot in poštnina posebej, a najceneje. **Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatska. F.**

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure
in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročtvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—; za ščurke K 10—, a posebno močna vrsta K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 10—; uničevalec molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 6— in 10—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10—; prašek proti mrčesu K 6— in 12—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živini K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 10—

Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Sodrugri !

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico !!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zalog, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincah pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Tržiču na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javornek; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna L., Črna IL, Pliberk; Maribor; Litija; Št. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Tržiču; Sv. Ana pri Tržiču; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaška Slatina; Radeče-Zidanmost.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljatve pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.